



SECCIÓ DE SENDERS

AE TALAIA

LA RUTA DEL CÍSTER

3a Etapa : COLL DE GAIGS - EL COGULLÓ - EL PONT D'ARMENTERA MONESTIR DE SANTES CREUS

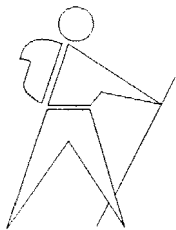
10 de març de 2002

HORARI PREVIST

Sortida de Vilanova i la Geltrú.	6.30	h
Àrea de Servei de Montblanc. Esmorzar.	7.30	h
	8	h
Coll de Gaigs. Inici de la caminada.	8.45	h
Carena de la Serra del Comaverd. Reagrupament.	9.30	h
	9.40	h
Roca del Cogulló. Reagrupament.	10.20	h
	10.30	h
Urbanització Can Rui - Mas del Plata. Reagrupament.	11.45	h
	11.55	h
El Pont d'Armentera. Reagrupament.	12.40	h
	12.55	h
Monestir de Santes Creus. Dinar i visita.	14.15	h
Sortida cap a Vilanova.	18	h
Vilanova i la Geltrú.	19.30	h

Notes.-

- ** Esmorzarem a l'Àrea de Servei de Montblanc, abans de sortir de l'autopista. Dinarem a Santes Creus; després de dinar és previst fer una visita al monestir.
- ** Si us plau, sigueu puntuals, respecte els reagrupaments i vigileu que hi sigui tothom.
- ** Tingueu en compte que l'organització sempre pot modificar aquesta previsió d'horari en funció de com es vagi desenvolupant l'etapa (Condicions meteorològiques, retards o avançaments imprevistos, etc).



SECCIÓ DE SENDERS

AE TALAIA

LA RUTA DEL CÍSTER

3a Etapa : COLL DE GAIGS - EL COGULLÓ - EL PONT D'ARMENTERA MONESTIR DE SANTES CREUS

10 de març de 2002

DESCRIPCIÓ DEL RECORREGUT

NOTA: Des del coll de Gaigs seguirem una pista que **no està senyalitzada** fins arribar a la variant GR-175-5 la qual seguirem **cap a la dreta** fins enllaçar amb la branca principal de la Ruta a la carena de la serra del Comaverd.

Horari		
Parcial	Total	Quilometratge
0.00	0.00	0.000

Coll de Gaigs (760 m). A partir d'aquest coll hem de seguir una pista que va carenejant en direcció a la serra del Comaverd.

0.40	0.40	2.700
------	------	-------

Variant GR-175-5. Per l'esquerra se'ns uneix la variant de la Ruta del Císter; seguim endavant.

0.05	0.45	3.000
------	------	-------

Carena de la serra del Comaverd (880 m). Pal. Hem de seguir cap a l'esquerra en direcció sud cap al cim del Cogulló. (Durant uns 6 km anirem carenejant les serres del Comaverd i del Cogulló).

Aquesta carena fa de trencall d'aigües entre els dos rius d'aquestes comarques, el vessant de l'esquerra cap al Gaià i el de la dreta cap al Francolí, a través dels seus afluents.

0.14	0.59	4.250
------	------	-------

Bifurcació. Hem de seguir per la pista que anem en direcció a la línia d'alta tensió. A 250 m passarem pel costat d'una de les torres. La pista de la dreta ens portaria cap a Sarral.

0.11	1.10	5.100
------	------	-------

Pista a Sarral (840 m). Deixem a la dreta la pista que en 7 km, ens portaria fins a Sarral. Hem de seguir carenejant. A la nostra esquerra podem observar els Pelats del Palatí que vessen les aigües al Torrent de Rupit. Els barrancs de la dreta s'ajuntaran més avall per formar el riu Anguera.

0.05 1.15 5.500

Camí de la cova Cativera. Pal. Deixem a la dreta un camí que en 5 o 6 minuts, ens porta a una esplanada i a la cova, bonica balma amb un petit bassiol d'aigua que regalima del sostre gota a gota. Continuem per la pista que seguïem, la qual s'enrefila una mica en direcció al Cogulló. Deixarem a l'esquerra un camí que porta al cim.

0.07 1.22 6.050

Bifurcació cap a la roca del Cogulló. Pal. **Atenció!** Deixem la pista just quan torna a fer baixada i s'obre una panoràmica sobre el poble de Cabra del Camp, la serra de Miramar i el coll de Cabra, i ens permet veure el mar. Girem cap a l'esquerra per petits corriols entre arbusts i mates en direcció a la roca del Cogulló. El punt més alt del Cogulló (879 m) queda damunt nostre.

0.04 1.26 6.250

Roca del Cogulló (873 m). Pal. Tota aquesta cinglera, constituïda per conglomerats oligocènics, forma el cim de la serra del Cogulló. Hi ha una capsa amb registre de firmes. Cap al sud-est observem la carena que hem de seguir per al descens. Hem de sortir de la cinglera pel punt més estret fent una mica de desgrimpada. Durant força estona anirem baixant per les cretes dels contraforts a través de petits corriols no gaire ben definits. Hem d'arribar fins al quart contrafort.

0.22 1.48 7.650

Pins. Al quart contrafort girem a la dreta deixant la carena i baixant fent ziga-zagues fins a trobar un camí que veiem sota nostre.

0.08 1.56 8.050

Camí. Pal. Deixem el senderó i seguim la pista a l'esquerra que va pujant cap a un coll. Cap a la dreta arribaríem a Cabra.

0.03 1.59 8.270

Petit coll (707 m). Continuem pel camí. A partir d'aquest punt el nostre recorregut serà pràcticament tot baixada fins a Santes Creus.

0.04 2.03 8.570

Pista i coll de Romigueres (650 m). Pal. Trobem la pista de Cabra del Camp a Vallespinosa per on passa el GR-7. Seguim a l'esquerra per la pista principal en direcció a Vallespinosa. Traspassem el GR-7, que continua per un senderó a l'esquerra de la pista.

0.06 2.09 9.070

Cruïlla a la dreta. Pal. Unió amb la variant GR-175-5. Hem de seguir pel camí que surt a mà dreta en un tomb de la pista, just davant del mas enrunat de cal Guixó que ens queda a la nostra esquerra enmig de camps de conreu. Camí en molt bon estat. No el deixarem fins arribar a una urbanització.

0.26 2.35 11.370

Cruïlla en un revolt (600 m). Deixem un camí a la dreta que ens portaria a Fonscaldetes. Al cap de poc trobarem les primeres cases de la urbanització.

0.06 2.41 11.920

Urbanització Can Rui - Mas del Plata. Cruïlla de camins. Pal. Girem a l'esquerra en direcció a

una construcció que era una font. Continuem avall pel carrer de la font (sense asfaltar). El carrer asfaltat ens portaria a la carretera de Valls a Igualada. El camí de la dreta porta a Cabra del Camp i al Pla de Santa Maria.

0.03 2.44 12.170

Cruïlla (520 m). Deixem el carrer de la urbanització i continuem pel primer camí que surt a mà esquerra. El camí va seguint per la banda dreta del torrent de Rupit.

0.05 2.49 12.590

Camí. Deixem aquest camí que surt a la dreta i continuem per la pista principal. A l'altre costat del torrent veiem els edificis del Mas de la Mel.

0.03 2.52 12.860

Bifurcació (500 m). Seguim el camí de l'esquerra que passa entre el torrent de Rupit i el torrent de les Bruixes. Anirem pel camí principal, que al final es converteix en pista asfaltada, deixant-ne d'altres que porten als camps i al bosc. Abans d'arribar al mas, el camí està asfaltat.

0.26 3.18 15.020

Mas. Passem a tocar un mas bastant gran que queda a la nostra dreta. Continuem recte avall.

0.02 3.20 15.220

Cruïlla (420 m). Girem a l'esquerra cap a un camí que fa pujada. Deixem la pista asfaltada que seguïem.

0.03 3.23 15.420

Sender al costat del camp de tir. Continuem per un sender no gaire bo que surt a l'esquerra. A la dreta de la pista que seguïem ens queda el camp de tir.

0.04 3.27 15.710

Carretera de Valls a Igualada (380 m). Pal. La travessem i entrem al poble del Pont d'Armentera pel carrer del Calvari. Seguim per aquest carrer fins travessar la carretera de Santes Creus, el carrer de Sant Antoni, el carrer Major, la plaça del Doctor Badós, el carrer Costa del Molí, passem pel pont sobre el riu Gaià i sortirem del poble per un camí a l'esquerra a continuació del barri de la Planeta.

0.20 3.47 17.210

Torrent del Gargantí (330 m). Deixem a l'esquerra el sender que porta a les Ordes per enllaçar amb el GR-172 que va a Montagut i a Montserrat. Passem pel pont i a 50 m deixem a mà dreta el Mas Alegret. Comencem a pujar.

0.12 3.59 17.950

Coll del turó Mas Alegret (370 m). Cruïlla. Seguim cap a la dreta. Després de passar per sota de dues línies d'alta tensió, deixem a l'esquerra una pista que puja i ens portaria fins a les Ordes.

0.09 4.08 18.700

Torrent de Sales. Passem el torrent. Seguim per la pista i a 100 m travessem, també, la rasa de la Romaguera i deixem el camí de la dreta. Anirem deixant camins que entren als camps de conreu.

0.18 4.26 20.150

Pal indicador GR-172 i cruïlla. El GR-175 continua recte en direcció a Santes Creus junt amb el GR-172. A l'esquerra porta a Montserrat.

0.13 4.39 21.250

Carretera de les Pobles. Pal. Cap a la dreta ens portarà a l'entrada del poble de Santes Creus.

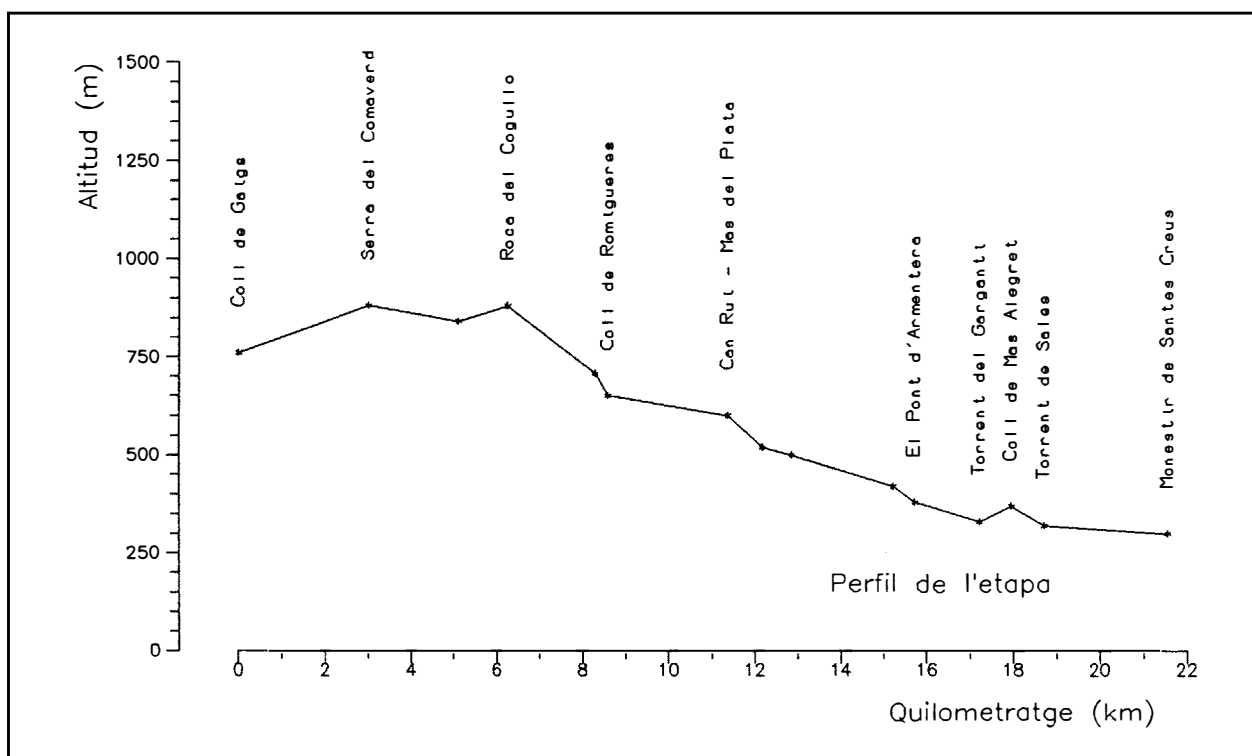
0.03 4.42 21.550

Monestir de Santes Creus (300 m). Final de l'etapa.

BIBLIOGRAFIA

- ## La Ruta del Císter
Carme Anglès, Pep Cunillera, Enric Fonts, Montserrat Robusté
Col·lecció Azimut 5
Cossetània Edicions. Valls. (1999)
- ## Gran Geografia Comarcal de Catalunya
Volum 7. El Camp de Tarragona
Fundació Enciclopèdia Catalana. Barcelona. (1983)
- ## Gran Enciclopèdia Catalana
Fundació Enciclopèdia Catalana. Barcelona. (1969)
- ## Això és Catalunya. Guia del Patrimoni Arquitectònic.
Departament de Cultura de la Generalitat.
Editorial Plaza i Janés. Barcelona. (1988).
- ## Rutas Turísticas de Cataluña. Volumes I i II.
Francisco Gurri Serra.
Editorial Alpina. Granollers. (1975).
- ## Conca de Barberà. Mapa comarcal de Catalunya (16).
Cartografia escala 1:50.000
Institut Cartogràfic de Catalunya. Barcelona (1995).

Agustí Poch, març de 2002



MONESTIR DE SANTES CREUS

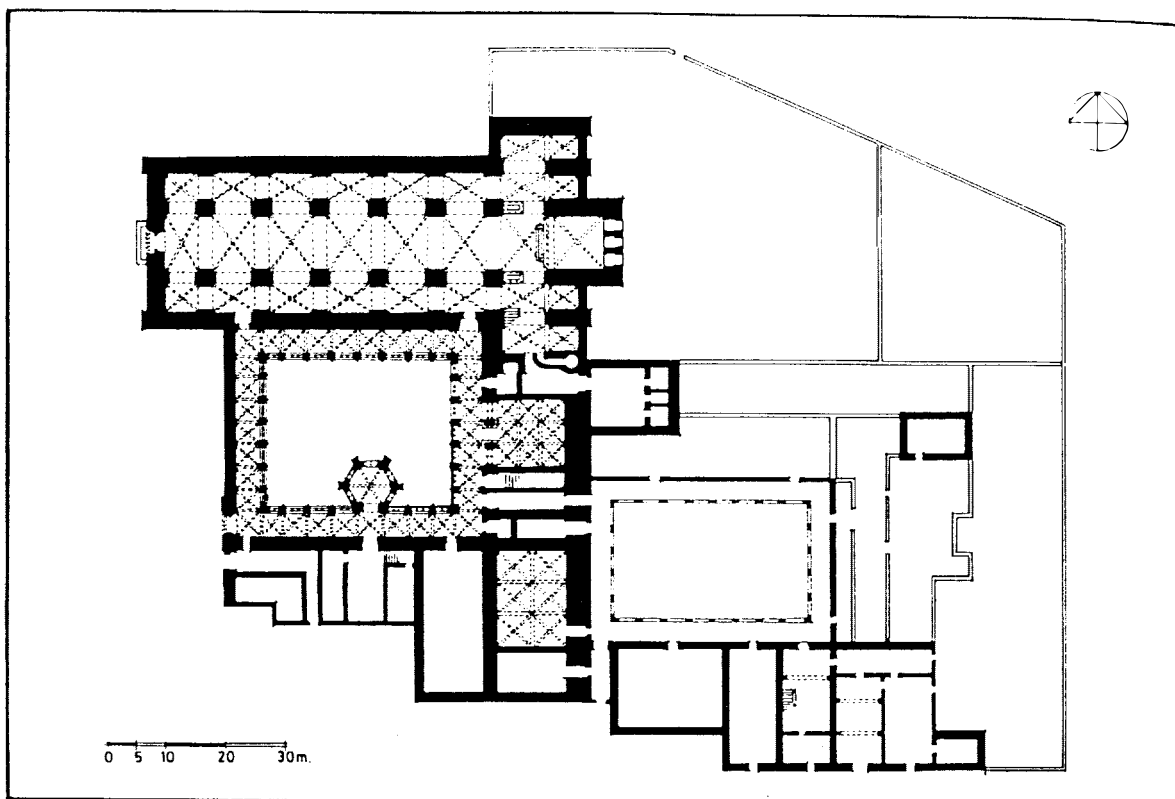
L'origen del monestir de **Santes Creus** cal cercar-lo en la donació que feren el 4 de desembre de 1150 Guillem Ramon de Montcada, gran senescal de Catalunya, i els seus fills Guillem, Ramon i Berenguer a Déu, a Santa Maria i a l'abat i al convent de la Grand Selva, al Llenguadoc, d'una propietat a Cerdanyola del Vallès per a bastir-hi un monestir cistercenc. L'indret i l'incipient fundació reberen el nom de **Valldaura**. A l'impuls fundacional dels Montcada contribuïren plenament el comte Ramon Berenguer IV i el bisbe i el capítol de Barcelona. L'abadia funcionava ja el 1152, però aviat els monjos es degueren sentir poc a gust al lloc cedit i començaren les gestions per al trasllat a un altre indret i obtingueren primer de Ramon Berenguer IV la donació d'Ancosa el 1155, que no reixí per falta d'aigua, i després la de Santes Creus, a l'esquerra del Gaià, per Guerau Alemany i d'altres nobles el 1158.

L'establiment de Santes Creus hagué de vèncer les dificultats que suposaren les discussions entre el bisbat de Barcelona i l'arquebisbat de Tarragona sobre si el terreny entrava dins dels límits d'una o d'altra diòcesi. En no ser possible d'arribar a una concòrdia els monjos acudiren al papa Alexandre III, el qual per una butlla del 1168 dictà que la nova abadia no estaria subjecte a cap dels dos bisbats, fins que no s'aclarís la disputa i Santes Creus fou sempre un monestir exempt de les autoritats episcopals, o sigui *nul·lius*, fins a la seva desaparició. La parròquia del monestir no fou annexada fins el 1868 a l'arquebisbat de Tarragona.

A partir del 1168, es recomençaren les obres de l'església, la sala capitular, el temple i el dormitori i fou traçat el claustre cistercenc. Una bona prova del ritme puixant en el creixement del monestir és que en ordenar-se, a finals del segle XII, la seva biblioteca, disposava de més de 40 còdexs i uns altres 20 hi foren escrits abans del 1213 i el seu cartulari major, el Llibre Blanc, fou copiat entre 1194 i 1197. El creixement fou en una bona part degut a l'impuls de l'abat Pere, que el regí en 1158-85 i del seu successor Hug (1185-1200). El 1211 s'obrí al culte la monumental església, encara no acabada, iniciada el 1171.

Durant el segle XIII, el monestir tingué dos abats d'una personalitat excepcional: Bernat Calbó i Gener. Bernat Calbó, que regí el monestir en 1226-33, quan fou proclamat bisbe de Vic, fou amic íntim de Jaume I i obtingué importants donacions de la noblesa catalana per al monestir; sota el seu abadiat Ramon Alemany de Cervelló fundà i dotà l'**Hospital de Sant Pere dels Pobres**, a les portes de monestir. L'abat Gener (1265-93) aconseguí la decidida protecció de Pere el Gran; sota el seu abadiat prengué un important increment la vida cultural, es desenvoluparen la biblioteca i l'escriptori (cap el 1280 s'havia format una escola historiogràfica i èpica de la qual sortí la versió llatina del *Llibre dels feits* de Marsili), començà les obres del palau reial i enterrà el rei Pere el Gran al monestir, que així esdevenia per primera vegada mausoleu reial. El seu successor, l'abat Bonanat (1293-1308), obtingué de Jaume II, el 1296, per a ell i per als seus successors la capellania reial major, i fundà el 1298 el monestir filial de Valldigna, a la Safor, i el 1308 el d'Altofonte, prop de Palerm, a Sicília, i inicià les obres del refector. La seva labor es veié continuada per l'abat Pere Alegre (1309-35), que construí el mausoleu de Jaume II, inicià les obres del claustre major i del cimbori i intervingué de manera notable en la constitució de l'orde militar de Montesa el 1319, que venia en part a suplir el dels templers, i que restà en bona mesura sota el patronatge espiritual de Santes Creus, ja que l'abat del monestir tenia el privilegi de nomenar-ne el prior fins a mitjan segle XVII.

Durant el regnat de Pere III es succeïren tres abats tots ells més o menys imposats per la voluntat del monarca. El primer, Guillem de Ferrera (1347-75) amplia el palau reial, però topà en algun moment amb el rei que començà a decantar d'una manera definitiva la protecció reial cap al monestir de Poblet. Sota el govern de Bartomeu de la Dernosa (1375-80), el Cerimoniós féu emprendre (1376-78) les obres de fortificació, que no tan sols impediren la continuïtat de les obres monumentals, sinó que n'impulsaren l'enderroc d'alguna de les ja fetes. La Dernosa fou el primer cronista de la casa i autor de diversos tractats morals. Andreu Porta (1380-1404) fou qui encarregà a Lluís Borrassà el retaule major gòtic, actualment a la catedral de Tarragona. A principis del segle XV, l'abat Bernat Dalmau (1404-12) fou conseller personal de Martí l'Humà, intervingué en els intents de solució del Cisma d'Occident i morí a Sicília, on havia anat com embaixador de les Corts Catalanes.

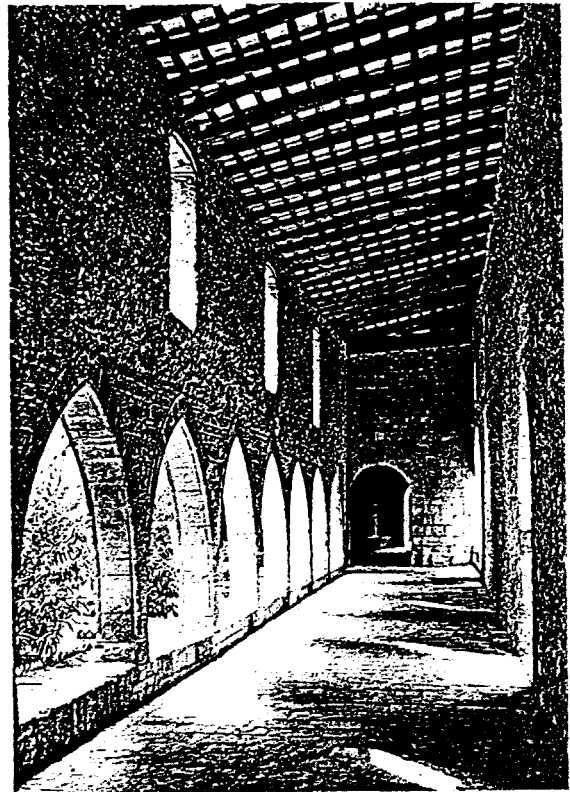
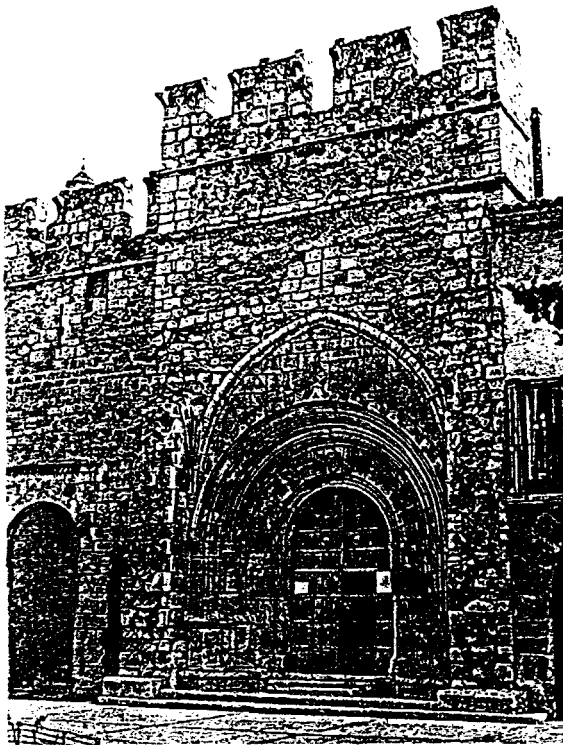


A mitjan segle XV Santes Creus havia culminat la seva expansió territorial i el seu abat exercia el domini senyorial de dret públic i privat sobre castells, viles i pobles del Camp de Tarragona, la Conca de Barberà, la Segarra, l'Urgell i el Penedès. Ferran II imposà el 1479 l'elecció, com a abat, del seu parent Pedro de Mendoza, que governà el monestir fins el 1519; presidí el braç eclesiàstic de la Generalitat, construï el claustre posterior i intentà d'empènyer la repoblació de les terres del monestir amb l'atorgament de cartes i franqueses. El seu successor Bernadí Tolrà (1519-34) fou el constructor de les cambres abacials, d'estil renaixentista, al palau reial. El darrer gran abat del monestir fou Jaume Valls (1534-60), que impulsà els estudis clàssics i l'escola hel·lenística de Santes Creus, que durà dos segles i arribà a comptar amb un centenar d'obres gregues. La biblioteca del monestir tenia aleshores 262 manuscrits i 150 incunables. L'abat Valls, l'any 1549, féu construir el pont renaixentista sobre el Gaià, bella mostra d'art civil català.

El darrer abat vitalici fou Jaume Carnisser (1608-19), que s'oposa a la voluntat reial de la Congregació Cistercenca per a la Corona d'Aragó; per aquest motiu fou empresonat en refusar els visitadors reials. Instituida la Congregació, Carnisser en fou designat el primer visitador el 1617, però es negà a acceptar el càrrec. A la seva mort els abats comencen a ser temporals, amb un mandat quadriennal, coincidint el canvi de la forma de govern amb l'inici de la decadència del monestir.

Durant la Guerra dels Segadors, Santes Creus adoptà d'una manera clara i immediata el partit de la Generalitat i hi esmerçà cabdals i dedicació. Per aquest motiu, acabada la guerra, l'abat i diversos membres de la comunitat foren deportats per les autoritats reials al monestir valencià de Valldigna i, també com a represàlia a la seva actitud política, el 1660 els reis varen anul·lar la prerrogativa que tenia l'abat de Santes Creus de nomenar el prior de l'orde militar de Montesa. La pèrdua d'incidència política es va veure fins a un cert punt compensada per la revifalla cultural: nombrosos frares adquiriren fama de doctes, foren professors universitaris o escriptors considerats. Acabada la Guerra de Successió, durant la qual els frares es manifestaren obertament austriacistes, sembla que Santes Creus acollí i amagà gent víctima de les persecucions polítiques.

El segle XIX fou el segle més ple de trontolls per a l'història de Santes Creus. Durant la Guerra del Francès el monestir fou importunat per les tropes napoleòniques i per les partides que se'ls oposaven. Al Trienni Constitucional es va dissoldre la comunitat i tots els seus béns foren venuts en pública



subhasta (1820). Reinstaurat l'absolutisme els monjos tornaren al monestir el 1823 però, pel juliol del 1835, la comunitat abandonà definitivament Santes Creus. Aviat comença el saqueig dels mobles i béns transportables; paral·lelament, la cobejança de suposats tresors soterrats en els més inversemblants indrets provocà l'esventrament de diverses sepultures i múltiples perforacions en tot el recinte. El 1843 l'ex-monjo Miquel Mestre, rector de Santa Llúcia, inicià la salvació de Santes Creus; va obtenir l'església major per a traslladar-hi la seu de la parròquia, hi retornà el culte i instal·là tretze famílies de parcers a les cases dels monjos jubilats, amb la qual cosa se'l pot considerar el fundador del modern poble de Santes Creus, i el 1857 obtingué el palau de l'Abat per a seu de l'ajuntament. La creació, el 1844, de la Comissió Provincial de Monuments ajudà la labor del monjo Mestres. La iniciada labor salvadora es va veure estroncada el 1870, quan fou traslladat per uns quants mesos al monestir, per temor al tifus, el presidi de Tarragona; hi foren instal·lats 700 presos i la tropa de vigilància. Posteriorment, durant la Tercera Guerra Carlina alguns edificis foren enderrocats i d'altres malmesos. No fou fins el 1927 que el conjunt es declarà monument nacional i el 17 de novembre de 1931 es creà el primer **Patronat de Santes Creus**, que treballà amb entusiasme i intensitat en la restauració que quedà estroncada per la Guerra Civil. El monestir resultà, a més, afectat pels trets de l'artilleria franquista el 1938. El 1943 Santes Creus retornà a la Comissió de Monuments i el 1947 es creà l'**Arxiu Bibliogràfic de Santes Creus**, que s'ocupà d'impulsar i publicar investigacions i estudis sobre el monestir sota l'entusiàstica direcció del senyor Eufemià Fort i Cogul. Pel gener de l'any 1951 es creà un nou Patronat, organisme que en té encara cura sota el patrocini de la Generalitat.

El monestir es troba a l'actual nucli de població de Santes Creus. La primera construcció monacal que es troba és el portal d'accés al primer recinte, portal que no ofereix cap interès especial, que s'obre a la plaça on hi ha l'església de **Santa Llúcia**. L'edifici actual de la capella es bastí el 1741 damunt d'un primitiu temple romànic. És una senzilla construcció d'una sola nau amb la façana esgrafiada. A tocar seu s'obre l'entrada al segon recinte monacal, el **Portal Reial o de l'Assumpta**, de la fi del segle XVIII amb diversos elements barrocs i no exempt de grandiositat. El portal dóna a la gran **plaça allargassada de Sant Bernat**, dita així per la monumental font, feta al segle XVIII, dedicada a sant Bernat Calbó. Al tombant de la plaça es troben, la majoria amb esgrafiats, els antics edificis que donaven soplug a les dignitats del monestir i als monjos jubilats, avui convertits en habitatges particulars. El més notable és el **palau de l'Abat**, amb un petit claustre de datació incerta i possiblement la resta més notable de l'antic Hospital de Sant Pere dels Pobres. L'edifici conté una escala monumental i belles

galeries orientades a migdia. Ara estatja diversos serveis comunals de l'ajuntament. Al fons de la plaça hi ha la part monumental del monestir, emmortalada des de Pere III.

L'església, la porta de la qual dona a la plaça de Sant Bernat, és un dels grans edificis monàstics conservats. La seva construcció s'inicià al segle XII. De l'època romànica és la portalada de punt rodó coronada per un immens finestral gòtic. L'interior té planta de creu llatina, amb tres naus romàniques, i cinc capelles absidals. Són de destacar la rosassa i algun dels finestrals romànics que conserven els vitralls originals, datables al segle XIII. L'altar major, de bona factura barroca, és obra de Josep Tremulles. Dins de l'església s'aixequen, i en són l'ornament més notable, els *mausoleus* de Pere el Gran i de Jaume II i Blanca d'Anjou, dues de les millors peces sepulcrales del gòtic català. El vas de Pere II és de pòrfir i segons la tradició va ser portat des de Sicília, encara que alguns autors sospiten que prové d'algun enterrament romà. El vas descansa damunt dos lleons de marbre i és coronat per una magnífica tapa decorada amb escultures gòtiques. El conjunt es troba sota un esvelt templet gòtic de quatre arcs amb llaceries geomètriques, pinacles i cresteries. Hi forma parella el sepulcre de Jaume II i la seva muller Blanca, una urna de pedra fina amb coberta a doble vessant, amb les estàtues jacentes del rei i la reina, una a cada banda, sota un templet similar a l'anterior. Menys interès històric i artístic tenen els altres enterraments continguts a l'església com el dels Montcada, el de la família Cervelló i el de l'abat Ferrera, el darrer de la segona meitat del segle XIV, amb la figura jacent de l'abat a la tapa. Al creuer, a terra, es troba el polèmic enterrament atribuït a Roger de Lloria.

A la plaça de Sant Bernat s'obre també la porta d'accés exterior al *claustre gòtic*, que en substituï el de més primitiu, romànic, del qual sols resta el templet hexagonal. L'obra, iniciada el 1313 per ordre de Jaume II fou lenta, puix que el 1331 encara hi treballava el tallista Reinard Desfonoll, que aportà una extraordinària fantasia als capitells. Al claustre hi dona el *dormitori*, al qual aconduïx una curta escala; es tracta d'una espaiosa nau coberta amb arcs diafragmàtics a dos vessants que assoleix els 46·11 m. Del dormitori surt l'escala d'accés a l'antic *arxiu* i que porta també a la *torre de les Hores*, la teulada i el *cimbori*. La primera és una bella mostra del renaixement del segle XVI i el darrer s'aixecà al començament del segle XIV damunt de la part central del creuer del temple, amb planta vuitavada i al qual, posteriorment, s'afegí una llanterna barroca. Del dormitori es passa a un petit museu i a la biblioteca de l'Arxiu Bibliogràfic, la darrera amb un teginat tardà. Avui el dormitori s'utilitza com a sala d'audició de concerts.

Al claustre s'obre també la *sala capitular*, gairebé quadrada, amb la volta sostinguda per quatre columnes cilíndriques. L'entrada des del claustre és majestuosa, amb un ampli finestral a cada costat, formant un bell conjunt romànic. Al sòl de la sala capitular hi ha les sepultures, amb làpides esculpides, de diversos abats del segle XVI. Al costat del capítol hi ha la *capella de l'Assumpta*, amb restes del retaule i de l'esculpida llosa de sepultura de la fundadora. Al voltant del claustre es troben les urnes sepulcrales de nombrosos membres de la noblesa catalana. En destaquen les de Ramon Alemany de Cervelló, protector del cenobi, mort durant la conquesta de Mallorca, on es representa el cavaller esculpit en marbre, la de Bernat Salbà i la dels Montcada, que es considera la més antiga de totes.

Del claustre anterior es passa pel parlador al *claustre posterior*, de forma rectangular i d'arcs molt sobris i apuntats. El claustre fou muntat al segle XVII al seu emplaçament actual i es dubta si provenia del mateix monestir o del de Bonrepòs, al Montserrat. A aquest claustre hi dona el celler, de grans proporcions i que originàriament havia estat l'escriptori; s'hi troba també la presó amb dos pisos i la cuina i el rebost reconstruïts. Al seu costat hi ha la gran sala del menjador que es bastí aprofitant una sala del segle XIII del palau reial. Del menjador es passa al *palau reial*, construït per ordre de Pere el Gran el 1280; malmès per un aiguat el 1325, fou refet entre 1332 i 1336 quan Pere III féu aturar les obres; les obres foren repeses el 1390 per Joan I i de nou el 1418; el 1520 passà a palau de l'Abat. El palau reial té fragments de molta bellesa especialment el conjunt de l'escala, la galeria i el pati; per la banda de llevant hi ha un segon pati amb una galeria superior plateresca. A l'ala de llevant del claustre posterior es conserven restes de les més antigues edificacions del monestir, entre les quals destaca la *capella de la Trinitat*, romànica, que fou la primera església monacal i es troba actualment restituïda al culte.

